

вантажопотоки з Західної Європи на схід обминають Україну через території Румунії (Дунайський шлях через Констанцу) та Білорусії (Вільна економічна зона "Брест"). З півночі на південь Росія формує свої основні товаропотоки на Новоросійський порт та через Білорусь. На думку фахівців, в Україну вантажопотоки не йдуть з двох основних причин: жахливий стан доріг та низький рівень безпеки перевезень [4].

До найбільших негативних тенденцій розвитку логістики слід віднести: нерозвиненість сегмента логістичного аутсорсингу, низька частка 3PL-провайдерів; невідповідність транспортної інфраструктури міжнародним стандартам; зниження використання можливостей внутрішнього водного транспорту; відсутність в Україні крупних логістичних центрів – хабів.

Отже, організація логістичного управління на вітчизняних малих підприємствах повинна починатись з розроблення стратегії для досягнення максимального прибутку з мінімальними витратами і підвищення конкурентоспроможності підприємства. Україна має вигідне географічне положення, високий потенціал транспортного комплексу але ефективність їх використання залежатиме від інвестицій в розвиток логістичної інфраструктури країни, зокрема реконструкції аеропортів, морських портів, будівництва сучасних автострад та розвитку ринку логістичних послуг.

Список використаних джерел

1. Смирнов І.Г. Агрологістика як чинник територіальної організації АПК/ Смирнов І.Г. // Регіональні проблеми розвитку агропромислового комплексу України: сучасний стан і перспективи вирішення. - К., 2012. - С. 43-44.
2. Казанська О.О. Аналіз розвитку інфраструктурного забезпечення / О.О. Казанська, А.С.Геращенко.// – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
3. Косарева Т.В. Логістизація економіки АПК / Т.В. Косарева // Економіка АПК. - 2015. - № 12. - С. 23-27.
4. Перебийніс О.В. Розвиток автомобілебудування та перспективи транспортної логістики АПК / Перебийніс О.В., Перебийніс В.І. // Ринок послуг комплексних транспортних систем та прикладні проблеми логістики. - К., 2014. - С. 154-158.

ВПЛИВ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

В.С. Коверза, к.е.н., доцент

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган - Барановського

Розвиток експортного потенціалу, збільшення його обсягів та формування збалансованої товарної структури відносяться до ключових пріоритетних напрямів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Проблеми експортного потенціалу не є новими. Вони виникали на різних етапах економічного розвитку багатьох країн світу. Особливо актуалізувався цей процес в країнах з перехідною економікою, де реалізація власної

зовнішньоекономічної політики набула найважливішої умови економічного і політичного самовизначення держави та входження її у світову господарську систему на правах рівноправного партнерства. Останнім часом активним мотиваційним фактором розвитку експортного потенціалу виступають процеси глобалізації національної економіки, що охопили майже всі країни світу.

Для України розвиток експортного потенціалу, окрім указаних причин, визначається також особливостями перехідного етапу, коли в умовах тривалого спаду промислового виробництва і скорочення попиту на внутрішньому ринку експорт відіграє роль стримуючого фактору, запобігаючи кризовому розвитку подій.

Формування і реалізація експортного потенціалу є складним і багатоаспектним процесом, який охоплює як внутрішньоекономічні, так і зовнішньоекономічні складові та чинники різновекторної дії. Дослідженню різних аспектів цього процесу на різних рівнях присвячені праці багатьох зарубіжних вчених, зокрема, М. Портера, П. Самуельсона, М. Сейфуллаєвої та ін. Значний доробок у розвитку цього напрямку економічної науки належить вітчизняним науковцям, зокрема, В. Андрійчуку, В. Білошапці, О. Барановському, Т. Кальченку, А. Кредісову, Д. Лук'яненку, Л. Петрашко, П. Петрашко, А. Поручнику, В. Сіденко, Н. Татаренко, Є. Панченку, Л. Руденко-Сударевій, Ю. Макогону, Т. Ореховій, І. Хаджинову. Макро- і мікроекономічні аспекти розвитку експорту досліджено Н. Кудирко, Т. Мельник, В. Мазаракі [1], Т. Циганковою, Т. Гордесвою, Т. Панфіловою та іншими.

Однак все ще залишаються недостатньо дослідженими окремі питання сутності експортного потенціалу, методології його оцінки та взаємозв'язку з конкурентоспроможністю країни тощо. Враховуючи це, у даному дослідженні здійснена спроба поглибити розгляд саме цих питань, завершивши його аналізом українського експорту як форми реалізації експортного потенціалу України та обґрунтуванням пропозицій щодо його подальшого розвитку.

Водночас міжнародна економічна наука на сьогодні повністю не дає адекватної відповіді на новітні виклики глобального бізнесу, обумовлені фінансовою нестабільністю, кризовим характером економічного розвитку, турбулентністю зовнішнього середовища діяльності компаній. Потрібні генерація й обґрунтування нових мікроекономічних концепцій і моделей для вирішення проблемних питань [2].

Методологічною основою регулювання експортного потенціалу є положення кейнсіанської теорії про те, що ефективність ринкової системи значно зростає за умови, коли механізм вільного ринку врівноважується і доповнюється державним регулюванням. Розглядаючи широке коло заходів державного регулювання в залежності від напрямів їх дії (протекціонізму і лібералізації) та принципів (адміністративних та економічних), виникла необхідність зваженого використання в залежності від умов ринку, даючи можливість власному виробникові адаптуватися в конкурентному середовищі. Головний вплив держави при цьому має бути зосереджено на трьох основних напрямках: посиленні участі держави в різних інтеграційних утвореннях, що сприятиме активному використанню світового економічного і юридичного

досвіду конкуренції; забезпеченні захисту економічних інтересів держави і суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності через упорядкування та підвищення контролю за їх діяльністю; стимулюванні розвитку національної економіки і експортного потенціалу, зокрема шляхом стимулювання притоку іноземних інвестицій, структурної трансформації економіки та підвищення конкурентоспроможності виробництва.

Дослідження показують, що підвищення дієвості економічного механізму регулювання експортного потенціалу потребує, насамперед, вдосконалення механізмів державного рівня – діючої системи законів і нормативних матеріалів, інформаційного забезпечення, бухгалтерського обліку, статистичної звітності, вітчизняного та міжнародного судочинства, режимів переміщення товарів через кордон та порядку обкладання їх митом і зборами, системи ліцензування та квотування операцій тощо.

Харчова промисловість країни виступає активним суб'єктом зовнішньоекономічних зв'язків. Проте тенденції останніх років, які формувалися під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх чинників були не на її користь. З одного боку, відбувалося істотне скорочення ресурсної бази харчової промисловості через зменшення виробництва продукції сільського господарства, а з другого, – відбулися істотні зміни в кон'юктурі зовнішнього ринку, який почав віддавати перевагу закупівлі сільськогосподарської продукції як сировини замість придбання готової продукції харчової промисловості. Створилася парадоксальна ситуація: замість збільшення експорту продукції поглибленої переробки, яка ефективніша, оскільки створює додатковий ВВП, зростає експорт продукції первинної переробки, а також сільськогосподарської сировини. Деформація експортних відносин негативно позначилася на експортній орієнтації галузей АПК [3].

Серйозні помилки були зроблені під час приватизації та реструктуризації об'єктів постачання, зберігання та реалізації продукції, які не забезпечили в нових умовах підвищення ефективності та не визначили конкуренцію на ринку. Крім того, стримують розвиток експортного потенціалу і такі причини, як: відсутність оборотних коштів, високі податки; нестача сировини і матеріалів; висока їх собівартість; недостатність маркетингового забезпечення; нестача високих технологій та належних спеціалістів; скорочення інвестицій.

Враховуючи якісно нові тенденції останніх років щодо позитивної динаміки відтворювальних процесів, концептуальними принципами розвитку експортного потенціалу мають стати: підвищення ефективності використання земельних ресурсів; поглиблення промислово-технологічної переробки сільськогосподарської сировини з використанням інноваційних можливостей; всебічний розвиток інтеграційних процесів; підвищення ролі держави в регулюванні експортних можливостей галузі; прискорення інституціональних перетворень [4].

Для розвитку експортного потенціалу України у найближчій перспективі необхідно підвищити конкурентоспроможність українських виробників на основі активізації структурного реформування економіки, передусім експортоорієнтованого сектора; здійснити якісні зміни спеціалізації України у

світовому поділі праці на основі розробки і реалізації комплексної експортної стратегії, орієнтованої на підвищення частки в експорті інноваційної та традиційної української продукції з високим рівнем доданої вартості, збільшення надання високотехнологічних послуг; переорієнтувати імпорتنу стратегію в напрямі забезпечення комплексного вирішення проблем модернізації національної промисловості та активної політики імпортозаміщення (обмеження ввезення імпорتنих товарів при інтенсифікації аналогічного виробництва в Україні); вирішити проблему диспаритету закупівельних та імпорتنих цін на продукцію аграрного сектора.

Список використаних джерел

1. Управління експортним потенціалом України: монографія / А.А. Мазаракі [та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. - 210 с.
2. Бірюк О.С. Трансформація стратегій експортоорієнтованих підприємств на сучасному етапі розвитку глобальної економіки / О.С. Бірюк // Модернізація стратегій економічного розвитку в умовах глобальної нестабільності: Міжнародна науково-практична конференція (22-23 листопада 2012 р., м. Київ). - К.: ЦЕДР, 2012.
3. Бірюк О.С. Інвестиційні аспекти стратегічного розвитку вітчизняних підприємств в умовах глобалізації / О.С. Бірюк // Формування соціально-економічного розвитку регіонів України: Міжнародна науково-практична конференція (8-9 лютого 2013 р., м. Одеса). - Одеса: КНЕУ, 2013.
4. Соколовська В. М. Формування експортного потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання / В.М. Соколовська // «Ефективна економіка» - № 4, 2012.

ПРОГНОЗУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КОМПАНІЇ МЕТОДОМ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

Б.М. Марін

Уманський національний університет садівництва

Формування експортного потенціалу компанії – складний тривалий процес, який потребує значних зусиль та витрат матеріальних, фінансових, кадрових та інших ресурсів. Тому йому мають передувати ретельні розрахунки, що базуються як на накопиченій у підприємстві інформації про його діяльність в минулому, так і застосуванні сучасних методів розробки управлінських рішень та інформаційних технологій.

Одним з найпоширеніших методів прогнозування як на мікро-, так і на макрорівні служить метод імітаційного моделювання бізнес-процесів [1, с.18]. Він набув широкого поширення в усьому світі [2, с.11] з кількох причин:

- мінімальні вимоги до обсягів вихідних даних;
- максимізація значення даних, що використовуються в моделі [3];